

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

НАРЕДБА № 4

от 14 октомври 2002 г.

ЗА ЗАЩИТА НА РАБОТЕЩИТЕ ОТ РИСКОВЕ, СВЪРЗАНИ С ЕКСПОЗИЯ НА БИОЛОГИЧНИ
АГЕНТИ ПРИ РАБОТА

(Обн., ДВ, бр. 105 от 8.11.2002 г. - в сила от 8.02.2003 г.)

Раздел I
Общи положения

Чл. 1. С наредбата се определят минималните изисквания за защита на работещите от съществуващи или потенциални рискове за здравето и безопасността при експозиция на биологични агенти на работното място.

Чл. 2. Наредбата се прилага във всички предприятия, места и дейности по чл. 2 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд, когато работещите са или могат да бъдат експонирани на биологични агенти в резултат на работата им.

Чл. 3. (1) Биологичните агенти се класифицират в четири рискови групи в зависимост от нивото на риск от инфекция:

1. група 1 - биологични агенти, които вероятно няма да причинят заболяване у хората;
2. група 2 - биологични агенти, които могат да причинят заболяване у хората и да представляват опасност за работещите, но не е вероятно да се разпространят в обществото и обикновено има ефективна профилактика или средства за лечение;
3. група 3 - биологични агенти, които могат да причинят тежко заболяване у хората и да представляват сериозна опасност за работещите, възможен е риск за разпространяване на заболяването в обществото, но обикновено има ефективна профилактика или средства за лечение;
4. група 4 - биологични агенти, които причиняват тежки заболявания у хората и представляват сериозна опасност за работещите, съществува висок риск за разпространяване на заболяването в обществото и обикновено няма ефективна профилактика или средства за лечение.

(2) Класифицираните биологични агенти са посочени в **приложение № 1**.

(3) В случаите, когато биологичният агент, който трябва да бъде оценяван, не е включен в **приложение № 1** и не може да бъде класифициран точно в една от посочените в него групи, той се класифицира в съответствие с ал. 1, като се определя по-високата рискова група сред алтернативите.

Чл. 4. (1) Рискът се оценява съгласно Наредба № 5 от 1999 г. за реда, начина и периодичността на извършване на оценка на риска (ДВ, бр. 47 от 1999 г.).

(2) При оценката на риска задължително се определят видът, степента и продължителността на експозицията на работещите с биологични агенти.

(3) При дейности, които са свързани с експозиция на различни групи биологични агенти, рискът се оценява на базата на опасността от всички налични биологични агенти.

(4) Оценката периодично се преразглежда и при всеки случай на промяна на условията, които влияят на експозицията на работещите на биологични агенти.

(5) Работодателят предприема необходимите мерки за отстраняване или намаляване на рисковете в зависимост от резултатите от оценката на риска.

(6) Работодателят е длъжен при поискване да предоставя на контролните органи използваната информация за извършване на оценката на риска.

Чл. 5. Оценката на риска се извършва въз основа на наличната информация, която включва:

1. класификация на биологичните агенти, които са или могат да бъдат опасност за човешкото здраве, съгласно чл. 3;
2. информация за заболяванията, които могат да се проявят в работещите вследствие на работата им;

3. възможни алергични реакции и/или токсични въздействия като резултат от работата на работещите;
4. данни за заболявания, които са установени при работещи и са пряко свързани с тяхната работа;
5. нормативни актове за контрол на биологичните агенти с цел опазване здравето на работещите, когато те са или могат да бъдат експонирани на биологични агенти вследствие на работата им;
6. всяка друга информация, полезна за оценяване на риска.

Чл. 6. (1) При работа с биологични агенти от първа група, включително живи атенюирани ваксини, както и в случаите, в които резултатите от оценката по чл. 4 покажат, че експозицията и/или възможната експозиция е на биологичен агент от първа група и не е установен здравен риск за работещите, се спазват принципите на производствената безопасност и хигиена.

(2) В случаите, в които резултатите от оценката на риска показват, че дейностите в **приложение № 2** не са пряко свързани с биологични агенти, но има възможност за експониране на работещите, се прилагат разпоредбите на чл. 7, 9, 12, 13, 14, 15, 16.

Раздел II

Задължения на работодателите

Чл. 7. Всеки работодател е длъжен да избягва употребата на опасни биологични агенти чрез заместването им с биологични агенти, които не са опасни или са по-малко опасни, когато характерът на извършваната работа позволява това.

Чл. 8. (1) В случаите, в които резултатите от оценяването на риска показват риск за здравето и безопасността на работещите, работодателят е задължен да предотврати експонирането им на биологични агенти.

(2) Когато предотвратяване е технически невъзможно, работодателят намалява риска от експониране чрез:

1. ограничаване броя на работещите, които са или могат да бъдат експонирани;
2. организиране на работните процеси и предприемане на технически мерки така, че да се избегне или сведе до минимум контаминирането на работното място с биологични агенти;
3. осигуряване на колективни средства за защита и/или лични предпазни средства;
4. хигиенни мерки с цел опазване или намаляване възможността за случайно пренасяне или контаминиране на работното място с биологичен агент;
5. употреба на знак за биоопасност съгласно Наредба № 4 от 1995 г. за знаците и сигналите за безопасност на труда и противопожарна охрана (ДВ, бр. 77 от 1995 г.) и други подходящи предупредителни знаци;
6. съставяне на план за действие при аварии, свързани с биологични агенти, който включва и план за спешни действия за опазване на работещите от експозиция на биологични агенти от група 3 или 4 при аварии и технически инциденти;
7. изследване (където е необходимо и технически възможно) за наличието на използваните биологични агенти, извън определените за тях места;
8. осигуряване на средства за безопасно събиране, съхранение и унищожаване на отпадъци, когато е необходимо и след съответна обработка, както и употреба на обезопасени и обозначени контейнери;
9. мероприятия за безопасно боравене и пренасяне на биологични агенти на работното място.

Чл. 9. (1) Когато резултатите от оценката на риска показват риск за здравето и безопасността на работещите, при поискване от контролните органи работодателят предоставя информация за:

1. резултатите от оценката;
2. дейностите, при които работещите са или могат да бъдат изложени на биологични агенти;
3. броя на експонираните работещи;
4. името и квалификацията на органа за безопасност и здраве при работа;
5. взетите предпазни и защитни мерки, включително работни процедури и методи;
6. плана за спешни действия по чл. 8, ал. 2, т. 6.

(2) Работодателят е длъжен при поискване да представи и на работещите и/или техните представители информацията по ал. 1.

(3) Работодателят незабавно информира съответната дирекция "Областна инспекция по труда" и хигиенно-епидемиологичната инспекция за всякаква злополука или инцидент, който може да доведе до контаминирането с биологичен агент и може да причини тежка инфекция у хората и/или заболяване.

(4) В случаите, когато предприятието прекратява дейността си, списъкът по чл. 13 трябва да се съхранява в Националния осигурителен институт, а здравното досие по чл. 19 се съхранява съгласно изискванията на Наредба № 14 от 1998 г. за службите по трудова медицина (ДВ, бр. 95 от 1998 г.).

Чл. 10. (1) При дейности с биологични агенти, при които съществува риск за здравето и безопасността на работещите, работодателят:

1. осигурява на работещите необходимото предпазно и специално облекло;
2. осигурява на работещите подходящи средства за измиване и тоалет, включително и средства за измиване на очите и/или антисептични средства за кожата;
3. осигурява правилното съхраняване на предвиденото за целта място на всички необходими предпазни средства, проверката и почистването им, при възможност преди и след всяка употреба, както и поправянето или подмянето им при дефект и преди по-нататъшна употреба;
4. специфицира процедурите за вземане, боравене и изследване на проби от човешки или животински произход;
5. въвежда забрана за работещите за консумиране на храни и напитки в работните зони, където съществува риск от контаминиране с биологични агенти.

(2) Личните предпазни средства, включително и работното облекло, за които се предполага, че са контаминирани с биологични агенти, се отделят при напускане на работната зона и се съхраняват отделно от другите облекла. Работодателят осигурява тяхното обеззаразяване, почистване или унищожаването им при необходимост.

(3) Средствата за прилагане на мерките в предходните алинеи са за сметка на работодателите.

Чл. 11. (1) Работодателят осигурява на работещите и/или техните представители подходящо обучение и инструктаж относно:

1. потенциалните рискове за здравето;
2. мерките, които трябва да се предприемат за предотвратяване на експозицията;
3. хигиенните изисквания към работните места и работното оборудване;
4. носенето и използването на предпазни средства и облекло;
5. мерките, които трябва да се предприемат от работещите за предпазване от инциденти;
6. мерките, които трябва да се предприемат от работещите в случаи на инциденти.

(2) Обучението и инструктажът по ал. 1:

1. се извършват при започване на работа, включваща контакт с биологични агенти;
2. се съобразяват с новите или променящите се рискове;
3. периодично се повтарят при необходимост.

Чл. 12. (1) Работодателят осигурява на работното място писмени инструкции и указания относно процедурата, която се следва в случай на:

1. сериозна авария или инцидент при работа с биологичен агент;
2. работа с биологичен агент от група 4.

(2) Работещите са длъжни незабавно да уведомят органа за безопасност и здраве при работа за всяка авария или инцидент, свързани с работа с биологичен агент.

(3) Работодателят незабавно информира работещите и/или техните представители за всяка авария или инцидент, които могат да възникнат вследствие на контаминиране с биологичен агент, който може да причини тежка инфекция за хората и/или заболяване.

(4) При сериозна авария или инцидент работодателят възможно най-бързо информира работещите и/или техните представители за причините, за взетите мерки или за мерките, които трябва да се вземат за справяне със ситуацията.

Чл. 13. (1) Работодателите изготвят списък на работещите, експонирани на биологични агенти от група 3 и /или група 4, в който се посочва видът на извършваната работа, а когато е възможно и конкретният биологичен агент, на който те са експонирани, както и данни за експозициите, аварията и инцидентите.

(2) Работодателят при всяка промяна на обстоятелствата актуализира списъка по ал. 1.

(3) Списъкът по ал. 1 и всички актуализирани списъци по ал. 2 се съхраняват:

1. десет години след края на експозицията;
2. четиридесет години при експозиции с биологични агенти, които:
 - а) причиняват персистиращи или латентни инфекции;
 - б) могат да се диагностицират след дълъг период, едва когато заболяването се прояви;
 - в) имат особено дълги инкубационни периоди, преди да се развие заболяването;
 - г) причиняват заболявания, които могат да рецидивират след дълъг период независимо от лечението, или
 - д) могат да имат тежки, дълготрайни последствия.

(4) Работодателят осигурява постоянен достъп до списъците по ал. 1 и 2 на лекаря от службата по трудова медицина, на контролните органи и на органите за безопасност и здраве при работа.

(5) Работодателят при поискване от работещите и/или техните представители им предоставя обобщени данни, изготвени въз основа на информацията, включена в списъците по ал. 1 и 2.

(6) Всеки работещ има право на достъп до отнасящата се за него информация, посочена в списъците по ал. 1 и 2.

Чл. 14. Работодателят решава в сътрудничество и след консултация с работещите и/или техните представители всички въпроси, свързани със защитата на работещите от съществуващи или потенциални рискове за здравето и безопасността им при експозиция на биологични агенти на работното място.

Чл. 15. (1) Работодателят в срок до 30 дни преди започване на работа за първи път с биологични агенти от групи 2, 3 и 4, както и в същия срок преди употреба за първи път на всеки последващ биологичен агент от групи 3 и 4 (в случай че той сам временно класифицира този биологичен агент) обявява пред контролните органи и хигиенно-епидемиологичните инспекции намерението си да извършва такава дейност.

(2) При лабораториите, осигуряващи диагностично обслужване във връзка с биологичните агенти от група 4, работодателят обявява само намерението си да извършва такава дейност.

(3) Повторно обявяване на извършваната дейност се извършва в случаите, когато има съществени промени на процесите и/или процедурите, които могат да окажат влияние върху здравето или безопасността при работа.

(4) Обявяването на дейността включва:

1. седалището и адреса на управление на предприятието и/или заведението;
2. името и квалификацията на лицето, отговорно за безопасността и здравето;
3. резултатите от оценката на риска;
4. вида на биологичния агент;
5. планираните мерки за защита и профилактика.

Раздел III Медицинско наблюдение

Чл. 16. (1) Работодателят осигурява медицинско наблюдение на работещите, за които е налице риск за здравето или безопасността, установени от оценката на риска. Медицинското наблюдение се извършва:

1. преди експозицията;
2. веднъж годишно.

(2) В зависимост от резултатите за здравното състояние на работещите лекарят от службата по трудова медицина може да предложи на работодателя намаляване на срока по ал. 1, т. 2.

(3) Медицинското наблюдение се организира така, че да дава възможност за прилагане на конкретни мерки.

(4) Наблюдението по чл. 16, ал. 1 се извършва при спазване на изискванията, посочени в **приложение № 3**.

Чл. 17. (1) Работещите, за които се изискват специални предпазни мерки, се определят при оценката на риска.

(2) Когато при оценката на риска се установи, че има риск за здравето и безопасността на работещите, които нямат изграден имунитет към биологичния агент и

за които съществуват ефективни ваксини, работодателят е длъжен да им предложи подходяща ваксинация.

(3) Ваксинацията се извършва съгласно изискванията на Наредба № 2 за видовете имунизации в Република България и сроковете за извършването им (ДВ, бр. 38 от 2000 г.).

(4) Лицата, извършващи медицинското наблюдение, запознават работещите с положителните и отрицателните последици както от ваксиниране, така и от неваксиниране.

(5) Ваксините, които не се заплащат от републиканския бюджет, както и тяхното прилагане са за сметка на работодателя.

(6) Ваксинацията се отразява в имунизационния паспорт на лицето. Копие от него се предоставя на работодателя и на съответната служба по трудова медицина. Данните се предоставят при поискване на контролните органи.

Чл. 18. (1) Когато се установи, че работещ е инфектиран или заболял в резултат от експозиция на биологичен агент, подходящо медицинско наблюдение се осигурява и на останалите работещи, изложени на подобна експозиция.

(2) В случаите по ал. 1 се прави повторна оценка на риска.

Чл. 19. (1) В случаите, в които се извършва медицинско наблюдение, здравното досие се съхранява най-малко 10 години след края на експозицията.

(2) Здравното досие се съхранява 40 години след последната известна експозиция при работа с биологични агенти, посочени в чл. 13, ал. 3, т. 2.

(3) Лекарят от службата по трудова медицина разработва и предлага на работодателя съответните предпазни и защитни мерки, които да се предприемат спрямо отделния работещ.

(4) Работещите имат право да получат информация и съвети за медицинското наблюдение, което може да се извършва след края на експозицията.

(5) На работещите се осигурява достъп до резултатите от медицинското наблюдение, отнасящи се за тях.

(6) Работещите или работодателят могат да поискат обсъждане с лекаря от службата по трудова медицина на резултатите от предприетите предпазни и защитни мерки във връзка с медицинското наблюдение.

(7) Всеки случай на заболявания или смърт, които произтичат от експозиция на биологични агенти по време на работа, се съобщава съгласно Наредбата за реда за съобщаване, регистриране, потвърждаване, обжалване и отчитане на професионалните болести (ДВ, бр. 33 от 2001 г.).

Раздел IV

Здравни, лечебни и ветеринарномедицински заведения

Чл. 20. При оценката на риска в здравни, лечебни и ветеринарномедицински заведения, с изключение на диагностичните лаборатории, се вземат предвид:

1. възможността за наличие на биологични агенти, които са или могат да бъдат в организма на пациенти (хора и животни), както и в проби или материали, взети от тях;
2. опасността от биологичните агенти, които са или могат да бъдат в организма на пациенти (хора и животни), както и в проби или материали, взети от тях;
3. рисковете в резултат на естеството на работата.

Чл. 21. За защита здравето и безопасността на работещите в заведенията по чл. 20 се прилагат подходящи мерки, в т. ч. и:

1. специфициране на процедури за съответно обеззаразяване и дезинфекция;
2. въвеждане на процедури, позволяващи обработването на отпадъците и отстраняването им без риск.

Чл. 22. С цел минимизиране на риска от инфекция в изолаторите за пациенти (хора и животни), които са или могат да бъдат заразени с биологични агенти от група 3 или група 4, се подбират и прилагат защитни мерки от посочените в **приложение № 4, колона А**.

Раздел V

Специални мерки за производствени процеси, лаборатории и помещения за животни

Чл. 23. (1) В лабораториите, в т. ч. диагностичните, както и в помещенията за лабораторни животни, които експериментално са заразени с биологични агенти от групи 2, 3 и 4 или които са или могат да бъдат носители на такива агенти, както и при дейности, включващи боравене с биологични агенти от групи 2, 3 и 4 за изследователски, експериментални, учебни или диагностични цели, защитните мерки се определят съгласно **приложение № 4** с цел минимизиране на риска.

(2) Мерките по ал. 1 се определят в съответствие с оценката на риска и след установяване на изискваното ниво на защита за биологичните агенти в зависимост от степента на опасност.

(3) Дейностите, включващи боравене с биологични агенти, се осъществяват:

1. само в работни области, които отговарят най-малко на ниво на защита 2 за биологичен агент от група 2;
2. само в работни области, които отговарят най-малко на ниво на защита 3 за биологичен агент от група 3;
3. само в работни области, които отговарят най-малко на ниво на защита 4 за биологичен агент от група 4.

(4) При дейности, включващи боравене с материали, за които съществува възможност от наличие на биологични агенти, които могат да причиняват заболявания у хората, както и при дейности на култивиране или концентрация на биологичните агенти се осигурява ниво на защита най-малко 2. В съответствие с оценката на риска могат да се определят нива на защита 3 или 4.

Чл. 24. (1) При производствени процеси, при които се използват биологични агенти от групи 2, 3 или 4, се прилагат мерките за защита, регламентирани в чл. 23, ал. 2 и 3 на основа практическите мерки и съответните процедури, посочени в **приложение № 5**.

(2) В съответствие с оценката на риска във връзка с използването на биологични агенти от групи 2, 3 и 4 министърът на здравеопазването има право да определя и други подходящи мерки, които се прилагат при производствена употреба на тези агенти.

Чл. 25. Всички дейности, обхванати от този раздел, при които не е направена окончателна оценка на риска за биологичен агент, за който се смята, че предвидената употреба може да представлява сериозен здравен риск за работещите, могат да се осъществяват само на работни места, където нивото на защита отговаря най-малко на ниво 3.

Допълнителна разпоредба

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. **"биологични агенти"** са микроорганизми, вкл. онези, които са генетично модифицирани, клетъчни култури и човешки ендопаразити, които могат да провокират инфекция, алергия или токсичност;
2. **"микроорганизъм"** е микробиологична единица, клетъчна или неклетъчна, способна да се размножава или да пренася генетичен материал;
3. **"клетъчна култура"** е *in vitro* растеж на клетките, произлизащи от многоклетъчни организми;
4. **"експозиция"** е излагане на човешки организъм на въздействието на физични фактори, химични вещества или биологични агенти;
5. **"контаминиране"** е попадане на биологични агенти и/или продуктите им извън предвиденото за тях място;
6. **"работодател"** е понятието, определено в § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби на Кодекса на труда, както и всеки, който възлага работа и носи цялата отговорност за предприятието, кооперацията или организацията;
7. **"органи за безопасност и здраве при работа"** е длъжностно лице или специализирана служба в предприятието за организиране изпълнението на дейностите, свързани със защитата и профилактиката на професионалните рискове.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 2. Наредбата се издава на основание **чл. 276, ал. 1 от Кодекса на труда**.

§ 3. Указания по прилагане на наредбата дават Министерството на здравеопазването и Министерството на труда и социалната политика.

§ 4. Наредбата влиза в сила 3 месеца след обнародването ѝ в "Държавен вестник".

§ 5. Предприятията, работните места и работното оборудване, въведени в експлоатация преди влизането в сила на тази наредба, се привеждат в съответствие с изискванията на **приложения № 4 и 5** не по-късно от 3 години от датата на влизането в сила на наредбата.

**Приложение № 1
към чл. 3, ал. 2**

Класификация на биологичните агенти

I. Общи положения при класификацията на биологичните агенти

1. В приложенияте списъци са класифицирани само биологичните агенти, за които е известно, че причиняват заразяване при хората.

При съставяне на списъците не са взети предвид животински и растителни патогени, за които е известно, че не причиняват заразяване при хората, както и генетично модифицираните микроорганизми.

2. Класифицирането на биологичните агенти се основава на тяхното въздействие върху здрави работещи лица.

Не са взети предвид специфичните въздействия на биологичните агенти върху работещите, чиято възприемчивост е променена вследствие на предшестваща болест, медикаментозно лечение, намален имунитет, бременност или кърмене и др.

Допълнителният риск за тези работещи трябва да бъде оценен при извършване на оценката на риска съгласно чл. 4.

3. Когато биологичните агенти не са посочени в групи 2, 3 и 4 от списъка, те не следва автоматично да се класифицират в група 1.

За биологичните агенти, за които са известни повече от един вид, патогенен за човека, в списъка се включват видовете, които са най-чести причинители на заболявания, като се посочва, че и други видове могат да причинят увреждания на здравето.

Когато в списъка е посочен цял род, от това следва, че непатогенните видове и щамове са изключени.

4. Когато даден щам е атенюиран или е загубил свързаните с вирулентността гени, мерките, изисквани от класификацията на неговите родителски щамове, не се прилагат задължително и за този щам, например когато такъв щам може да се използва като продукт или част от продукта за профилактични или терапевтични цели.

5. Използваната номенклатура съответства на международните споразумения на таксономията и номенклатурата на биологичните агенти.

6. Списъкът на класифицираните биологични агенти подлежи на актуализация.

7. Изискванията, които се отнасят до мерките за защита, съответстващи на класификацията на паразитите, се прилагат само към тези етапи от жизнения цикъл на паразита, при които е възможно заразяване на работещите на работното място.

8. Списъкът съдържа съответни обозначения в случаите, когато: биологичните агенти вероятно са причинители на алергични или токсични реакции; е налична ефективна ваксина; е препоръчително списъкът на експонираните работещи да се държи повече от десет години след края на последната позната експозиция, както и при определени биологични агенти, класифицирани в група 3, при които рискът от заразяване на работещите е ограничен, тъй като обикновено не е възможно заразяване по въздушно-капков път. Обозначенията са следните:

"А" - възможни алергични ефекти;

"Д" - препоръчително е списъкът на експонираните работещи да се държи повече от десет години;

"Т" - производство на токсини;

"В" - налична ефективна ваксина;

"(**)" - биологични агенти, класифицирани в група 3, при които рискът от заразяване на работещите е ограничен, тъй като обикновено не е възможно заразяване по въздушно-капков път.

II. Бактерии и други микроорганизми

Биологичен агент	Класификация	Забележка
------------------	--------------	-----------

Actinobacillus actinomycetemcomitans	2	
Actinomadura madurae	2	
Actinomadura pelletieri	2	
Actinomyces gerencseriae	2	
Actinomyces israelii	2	
Actinomyces pyogenes	2	
Actinomyces spp.	2	
Arcanobacterium haemolyticum (Corynebacterium haemolyticum)	2	
Bacillus anthracis	3	
Bacteroides fragilis	2	
Bartonella bacillifonnis	2	
Bartonella quintana (Rochalimaea quintana)	2	
Bartonella (Rochalinea) spp.	2	
Bordetella bronchiseptica	2	
Bordetella parapertussis	2	
Bordetella pertussis	2	B
Borrelia burgdorferi	2	
Borrelia duttonii	2	
Borrelia recurrentis	2	
Borrelia spp.	2	
Brucella abortus	3	
Brucella canis	3	
Brucella melitensis	3	
Brucella suis	3	
Burkholderia mallei (Pseudomonas mallei)	3	
Burkholderia pseudomallei (Pseudomonas pseudomallei)	3	
Campylobacter fetus	2	
Campylobacter jejuni	2	
Campylobacter spp.	2	
Cardiobacterium hominis	2	
Chlamydia pneumoniae	2	
Chlamydia trachomatis	2	
Chlamydia psittaci (avian strains)	3	
Chlamydia psittaci (other strains)	2	
Clostridium botulinum	2	T
Clostridium perfringens	2	
Clostridium tetani	2	T, B
Clostridium spp.	2	
Corynebacterium diphtheriae	2	T, B
Corynebacterium minutissimum	2	
Corynebacterium pseudotuberculosis	2	
Corynebacterium spp.	2	
Coxiella burnetii	3	

Edwardsiella tarda	2	
Ehrlichia sennetsu (Rickettsia sennetsu)	2	
Ehrlichia spp.	2	
Eikenella corrodens	2	
Enterobacter aerogenes/cloacae	2	
Enterobacter spp.	2	
Enterococcus spp.	2	
Erysipelothrix rhusiopathiae	2	
Escherichia coli (with the exception of non-pathogenic strains)	2	
Escherichia coli, verocytotoxigenic strains (e.g. O157:H7 or O103)	3 (**)	
Flavobacterium meningosepticum	2	
Fluoribacter bozemanae (Legionella)	2	
Francisella tularensis (Type A)	3	
Francisella tularensis (Type B)	2	
Fusobacterium necrophorum	2	
Gardnerella vaginalis	2	
Haemophilus ducreyi	2	
Haemophilus influenzae	2	
Haemophilus spp.	2	
Helicobacter pylori	2	
Klebsiella oxytoca	2	
Klebsiella pneumoniae	2	
Klebsiella spp.	2	
Legionella pneumophila	2	
Legionella spp.	2	
Leptospira interrogans (all serovars)	2	
Listeria monocytogenes	2	
Listeria ivanovii	2	
Morganella morganii	2	
Mycobacterium africanum	3	B
Mycobacterium avium/intracellulare	2	
Mycobacterium bovis (except BCG strain)	3	B
Mycobacterium chelonae	2	
Mycobacterium fortuitum	2	
Mycobacterium kansasii	2	
Mycobacterium leprae	3	
Mycobacterium malmoense	2	
Mycobacterium marinum	2	
Mycobacterium microti	3 (**)	
Mycobacterium paratuberculosis	2	
Mycobacterium scrofulaceum	2	
Mycobacterium simiae	2	
Mycobacterium szulgai	2	

Mycobacterium tuberculosis	3	B
Mycobacterium ulcerans	3 (**)	
Mycobacterium xenopi	2	
Mycoplasma caviae	2	
Mycoplasma hominis	2	
Mycoplasma pneumoniae	2	
Neisseria gonorrhoeae	2	
Neisseria meningitidis	2	B
Nocardia asteroides	2	
Nocardia brasiliensis	2	
Nocardia farcinica	2	
Nocardia nova	2	
Nocardia otitidiscaviarum	2	
Pasteurella multocida	2	
Pasteurella spp.	2	
Peptostreptococcus anaerobius	2	
Plesiomonas shigelloides	2	
Porphyromonas spp.	2	
Prevotella spp.	2	
Proteus mirabilis	2	
Proteus penneri	2	
Proteus vulgaris	2	
Providencia alcalifaciens	2	
Providencia rettgeri	2	
Providencia spp.	2	
Pseudomonas aeruginosa	2	
Pseudomonas mallei	3	
Pseudomonas pseudomallei	3	
Rhodococcus equi	2	
Rickettsia akari	3 (**)	
Rickettsia canada	3 (**)	
Rickettsia conorii	3	
Rickettsia montana	3 (**)	
Rickettsia typhi (Rickettsia mooseri)	3	
Rickettsia prowazekii	3	
Rickettsia rickettsii	3	
Rickettsia tsutsugamushi	3	
Rickettsia spp.	2	
Rochalimaea quintana	2	
Salmonella Arizonae	2	
Salmonella Enteritidis	2	
Salmonella Typhimurium	2	
Salmonella Paratyphi A, B, C	2	B

Salmonella Typhi	3 (**)	B
Salmonella (other serovars)	2	
Serpulina spp	2	
Shigella boydii	2	
Shigella dysenteriae (Type 1)	3 (**)	T
Shigella dysenteriae, other than Type	1	2
Shigella flexneri	2	
Shigella sonnei	2	
Staphylococcus aureus	2	
Streptobacillus moniliformis	2	
Streptococcus pneumoniae	2	
Streptococcus pyogenes	2	
Streptococcus suis	2	
Streptococcus spp.	2	
Treponema carateum	2	
Treponema pallidum	2	
Treponema pertenu	2	
Treponema spp.	2	
Vibrio cholerae (including El Tor)	2	
Vibrio parahaemolyticus	2	
Vibrio spp	2	
Yersinia enterocolitica	2	
Yersinia pestis	3	B
Yersinia pseudotuberculosis	2	
Yersinia spp.	2	

III. Вируси (*)

Биологичен агент	Класификация	Забележка
<i>Adenoviridae</i>	2	
<i>Arenaviridae</i>		
I-CM-Lassa Virus Complex (Old World arena viruses):		
Lassa Virus	4	
Lymphocytic (strains)	3	
Lymphocytic choriomeningitis virus (other strains)	2	
Mopeia virus	2	
Other LCM - Lassa complex viruses	2	
Tacaribe-Virus Complex (New World arena viruses):		
Guanarito virus	4	
Junin virus	4	
Sabia virus	4	
Machupo virus	4	
Flexal virus	3	

other Tacaribe complex viruses	2	
<i>Astroviridae</i>	2	
<i>Bunyaviridae</i>		
Belgrade		
(also known as Dobrava)	3	
Bhanja	2	
Bunyamwera virus	2	
Germiston	2	
Oropouche virus	3	
Sin Nombre		
(formerly Muerto Canyon)	3	
California encephalitis virus	2	
Hantaviruses:		
Hantaan		
(Korean haemorrhagic fever)	3	
Seoul virus	3	
Puumala virus	2	
Prospect Hill virus	2	
Other hantaviruses	2	
Nairoviruses:		
Crimean-Congo		
haemorrhagic fever	4	
Hazara virus	2	
Phleboviruses:		
Rift Valley fever	3	B
Sandfly fever	2	
Toscana virus	2	
Other bunyaviridae known to be pathogenic	2	
<i>Caliciviridae</i>		
Hepatitis E virus	3(**)	
Norwalk virus	2	
Other Caliciviridae	2	
<i>Coronaviridae</i>	2	
<i>Filoviridae</i>		
Ebola virus	4	
Marburg virus	4	
<i>Flaviviridae</i>		
Australia encephalitis		
(Murray Valley encephalitis)	3	
Central European tick-borne encephalitis virus	3 (**)	B
Absettarov	3	
Hanzalova	3	
Hypr	3	

Kumlinge	3	
Dengue virus type 1-4	3	
Hepatitis C virus	3 (**)	Д
Japanese B encephalitis	3	В
Kyasanur Forest	3	В
Louping ill	3 (**)	
Omsk (a)	3	В
Powassan	3	
Rocio	3	
Russian spring-summer encephalitis (TBE) (a)	3	В
St Louis encephalitis	3	
Wesselsbron virus	3 (**)	
West Nile fever virus	3	
Yellow fever	3	В
Other flaviviruses known to be pathogenic	2	
<i>Hepadnaviridae</i>		
Hepatitis B virus	3 (**)	В, Д
Hepatitis D virus (Delta) (б)	3 (**)	В, Д
<i>Herpesviridae</i>		
Cytomegalovirus	2	
Epstein-Barr virus	2	
Herpesvirus simiae (B virus)	3	
Herpes simplex virus types 1 and 2	2	
Herpesvirus varicella-zoster	2	
Human B-lymphotropic virus (HBLV-HHV6)	2	
Human Herpes virus 7	2	
Human Herpes virus 8	2	Д
<i>Orthomyxoviridae</i>		
Influenza viruses types A, B and C	2	В(в)
Tick-borne orthomyxoviridae:		
Dhori and Thogoto	2	
<i>Papovaviridae</i>		
BK and JC viruses	2	Д (г)
Human papillomaviruses	2	Д (г)
<i>Paramyxoviridae</i>		
Measles virus	2	В
Mumps virus	2	В
Newcastle disease virus	2	
Parainfluenza viruses types 1 to 4		
Respiratory syncytial virus		
<i>Parvoviridae</i>		
Human parvovirus (B 19)	2	
<i>Picornaviridae</i>		

Acute haemorrhagic conjunctivitis virus (AHC)	2	
Coxsackie viruses	2	
Echo viruses	2	
Hepatitis A virus (human enterovirus type 72)	2	B
Polioviruses	2	B
Rhinoviruses	2	
<i>Poxviridae</i>		
Buffalopox virus (д)	2	
Cowpox virus	2	
Elephantpox virus (е)	2	
Milkers' node virus	2	
<i>Molluscum contagiosum virus</i>		
Monkeypox virus	3	B
Orf virus	2	
Rabbitpox virus (ж)	2	
Vaccinia virus	2	
Variola (major and minor) virus	4	B
Whitepox virus ("Variola virus")	4	B
Yatapox virus (Tana & Yaba)	2	
<i>Reoviridae</i>		
Coltivirus	2	
Human rotaviruses	2	
Orbiviruses		
Reoviruses	2	
<i>Retroviridae</i>		
Human immunodeficiency viruses	3(**)	Д
Human T-cell lymphotropic viruses (HTLV) types 1 and 2	3(**)	Д
SIV(з)	3(**)	
<i>Rhabdoviridae</i>		
Rabies virus	3 (**)	B
Visicular stomatitis virus	2	
<i>Togaviridae</i>		
Alfaviruses:		
Eastern equine encephalomyelitis	3	B
Bebaru virus	2	
Chikungunya virus	3 (**)	
Everglades virus	3 (**)	
Mayaro virus	3	
Mucambo virus	3 (**)	
Ndumu virus	3	
O'nyong-nyong virus	2	
Ross River virus	2	
Semliki Forest virus	2	

Sindbis virus	2	
Tonate virus	3 (**)	
Venezuelan equine encephalomyelitis	3	В
Western equine encephalomyelitis	3	В
Other known alphaviruses	2	
Rubivirus (rubella)	2	В
<i>Toroviridae</i>	2	
Unclassified viruses		
Equine morbillivirus	4	
Hepatitis viruses not yet identified	3 (**)	Д
Unconventional agents associated with the transmissible spongiform encephalopathies (TSEs)(и):		
Creutzfeldt-Jakob disease	3 (**)	Д (r)
Variant Creutzfeldt-Jakob disease	3 (**)	Д (r)
Bovine spongiform encephalopathies (BSE) and other related animal TSEs (и)	3 (**)	Д (r)
Gerstmann-Straeussler-Scheinker syndrome	3 (**)	Д (r)
Kuru	3 (**)	Д (r)

IV. Паразити

Биологичен агент	Класификация	Забележка
<i>Acanthamoeba castellani</i>	2	
<i>Ancylostoma duodenale</i>	2	
<i>Angiostrongylus cantonensis</i>	2	
<i>Angiostrongylus costaricensis</i>	2	
<i>Ascaris lumbricoides</i>	2	А
<i>Ascaris suum</i>	2	А
<i>Babesia divergens</i>	2	
<i>Babesia microti</i>	2	
<i>Balantidium coli</i>	2	
<i>Brugia malayi</i>	2	
<i>Brugia pahangi</i>	2	
<i>Capillaria philippinensis</i>	2	
<i>Capillaria spp.</i>	2	
<i>Clonorchis sinensis</i>	2	
<i>Clonorchis viverrini</i>	2	
<i>Cryptosporidium parvum</i>	2	
<i>Cryptosporidium spp.</i>	2	
<i>Cyclospora cayetanensis</i> 2		
<i>Dipetalonema streptocerca</i>	2	
<i>Diphyllobothrium latum</i>	2	
<i>Dracunculus medinensis</i>	2	
<i>Echinococcus granulosus</i>	3(**)	
<i>Echinococcus multilocularis</i>	3(**)	
<i>Echinococcus vogeli</i>	3(**)	

Entamoeba histolytica	2	
Fasciola gigantica	2	
Fasciola hepatica	2	
Fasciolopsis buski	2	
Giardia lamblia (Giardia intestinalis)	2	
Hymenolepis diminuta	2	
Hymenolepis nana	2	
Leishmania brasiliensis	3(**)	
Leishmania donovani	3(**)	
Leishmania ethiopia	2	
Leishmania mexicana	2	
Leishmania peruviana	2	
Leishmania tropica	2	
Leishmania major	2	
Leishmania spp.	2	
Loa loa	2	
Mansonella ozzardi	2	
Mansonella perstans	2	
Naegleria fowleri	3	
Necator americanus	2	
Onchocerca volvulus	2	
Opisthorchis felineus	2	
Opisthorchis spp.	2	
Paragonimus westermani	2	
Plasmodium falciparum	3(**)	
Plasmodium spp. (human and simian)	2	
Sarcocystis suihominis	2	
Schistosoma haematobium	2	
Schistosoma intercalatum	2	
Schistosoma japonicum	2	
Schistosoma mansoni	2	
Schistosoma mekongi	2	
Strongyloides stercoralis	2	
Strongyloides spp	2	
Taenia saginata	2	
Taenia solium	3(**)	
Toxocara canis	2	
Toxoplasma gondii	2	
Trichinella spiralis	2	
Trichuris trichiura	2	
Trypanosoma brucei brucei	2	
Trypanosoma brucei gambiense	2	
Trypanosoma brucei rhodesiense	3(**)	

Trypanosoma cruzi	3	
Wuchereria bancrofti	2	

V. Гъби

Биологичен агент	Класификация	Забележка
Aspergillus fumigatus	2	A
Blastomyces dermatitidis (Ajellomyces dermatitidis)	3	
Candida albicans	2	A
Candida tropicalis	2	
Cladophialophora bantiana (formerly: Xylohypha bantiana, Cladosporium bantianum or trichoides)	3	
Coccidioides immitis	3	A
Cryptococcus neoformans var. neoformans (Filobasidiella neoformans var. neoformans)	2	A
Cryptococcus neoformans var. gattii (Filobasidiella bacillispora)	2	A
Emmonsia parva var. Parva	2	
Emmonsia parva var. Crescens	2	
Epidermophyton floccosum	2	A
Fonsecaea compacta	2	
Fonsecaea pedrosoi	2	
Histoplasma capsulatum var capsulatum (Ajellomyces capsulatus)	3	
Histoplasma capsulatum duboisii	3	
Madurella grisea	2	
Madurella mycetomatis	2	
Microsporium spp.	2	A
Neotestudina rosatii	2	
Paracoccidioides brasiliensis	3	
Penicillium marneffeii	2	A
Scedosporium apiospermum (Pseudallescheria boydii)	2	
Scedosporium prolificans (inflatum)	2	
Sporothrix schenckii	2	
Trichophyton rubrum	2	
Trichophyton spp.	2	

Забележка. Означенията в списъка са използвани в следния смисъл:

"spp." - други видове биологични агенти, които са известни като патогенни за хората;

"(*)" - вируси, които вече са изолирани у хората и които не са оценени и не са класифицирани в това приложение, трябва да се класифицират най-малко в група 2, с изключение на случаите, в които има доказателства, че те вероятно не причиняват заболявания у хората;

"(a)" - Tick-borne encephalitis;

"(б)" - вирусът на хепатит D е патогенен за работниците само при едновременно присъствие или вторична инфекция, причинена от вируса на хепатит B; следователно ваксинирането срещу хепатит B ще защити работниците, които не са засегнати от вируса, причиняващ хепатит B, срещу хепатит D вируса (Делта);

"(в)" - само за тип A и B;

"(г)" - препоръчва се за работа, включваща директен контакт с тези агенти;

"(д)" - два вируса са идентифицирани: един тип buffalorox и другият е вариант на Vaccinia virus;

"(е)" - вариант на cowpox virus;

"(ж)" - вариант на Vaccinia;

"(з)" - понастоящем няма данни за заболявания на хората, причинени от ретровируси с маймунски произход; като предпазна мярка защитно ниво 3 е препоръчително при работа с тях;

"(и)" - няма данни за инфекция при хората, причинена от агентите, причиняващи Луда крава енцефалит; въпреки това защитно ниво 3 (***) е препоръчително най-малко като предпазна мярка за лабораторна работа, с изключение на лабораторна работа, свързана с идентифициран агент scsere, където защитно ниво 2 е достатъчно.

Приложение № 2
Към чл. 6, ал. 2

Дейности, при които е възможен контакт с биологични агенти

1. Работа в предприятия за производство на храни.
2. Работа в селското стопанство.
3. Работа, при която има контакт с животни и/или продукти от животински произход.
4. Работа в здравни и лечебни заведения, вкл. изолатори и морги.
5. Работа в клинични, ветеринарномедицински и диагностични лаборатории, с изключение на диагностичните микробиологични лаборатории.
6. Работа, свързана с третиране на отпадъци.
7. Работа в пречиствателни станции за отпадни води.

Приложение № 3
Към чл. 6, ал. 4

Изисквания за медицинско наблюдение на работещите

1. Лекарите, които извършват медицинското наблюдение на работещите, експонирани на биологични агенти, трябва да са добре запознати с условията на труд и експозицията на всеки работещ.
2. Медицинското наблюдение на работещите се извършва в съответствие с принципите и практиката на трудовата медицина и включва най-малко:
 - поддържане на медицинско досие на работещия;
 - оценка на здравното състояние на работещия;
 - провеждане, където е подходящо, на биологичен мониторинг, както и откриване на ранни и обратими ефекти.
3. При здравното наблюдение на работещите се прилагат най-новите постижения в областта на трудовата медицина.

Приложение № 4
към чл. 22

Защитни мерки за минимизиране риска от инфекция

Нива за защита (А)	Мерки за защита (В)		
1. Работното място да бъде отделено от всички други дейности в същата сграда	не	препоръчително	да
2. Въздухът, който се подава, и въздухът, който се отвежда от работното място, да бъде напълно филтриран	не	да, за отвеждания въздух	да, за подавания и отвеждан въздух
3. Достъпът е разрешен само за определени работници	препоръчително	да	да, чрез въздушна

			камера
4. Работното място да може да се изолира, за да се извършва дезинфекция	не	препоръчително	да
5. Специфицирани процедури на дезинфекция	да	да	да
6. Работното място да се поддържа при налягане на въздуха, негативно спрямо атмосферното	не	препоръчително	да
7. Ефективен векторен контрол, напр. гризачи и инсекти	препоръчително	да	да
8. Повърхностите да са непроницаеми за вода и лесни за почистване	да, за работна мебел	да, за работна мебел и подове	да, за работна мебел, стени, подове и тавани
9. Повърхностите да са устойчиви на киселини, основи, разтворители, дезинфектанти	препоръчително	да	да
10. Безопасно съхранение на биологичните агенти	да	да	да, съхранение при отговорно пазене
11. Да се осигури прозорец или друго приспособление за наблюдение на заетите лица	препоръчително	препоръчително	да
12. Лабораторията да поддържа свое собствено оборудване	не	препоръчително	да
13. Инфектираният материал, вкл. и животните, да се обработва в безопасна камера, изолатор или друго подходящо помещение	където е необходимо	да, където инфекцията се пренася по въздушен път	да
14. Пещ за изгаряне на животински трупове	препоръчително	да (налично)	да, на място

Забележка. Мерките, съдържащи се в това приложение, се прилагат в съответствие с естеството на работата, оценката на риска за работниците и с естеството на съответния биологичен агент.

**Приложение № 5
към чл. 24, ал. 1**

Защитни мерки за производствените процеси

Мерки за защита	Нива за защита		
1. С жизнеспособните микроорганизми да се работи в система, която отделя физически процеса от обкръжаващата среда	да	да	да
2. Отпадните газове от	се намалява	се предотвратява	се предотвратява

затворената система да се обработват, за да	изпускането им	изпускането им	изпускането им
3. Събирането на проби, добавянето на материали към дадена затворена система и преносът на жизнеспособни микроорганизми към друга затворена система да се извърши дотолкова, доколкото	се намалява освобождаването им	се предотвратява освобождаването им	се предотвратява освобождаването им
4. Течните култури в големи количества не се отстраняват от затворената система, освен ако жизнеспособните микроорганизми не са	инактивирани чрез утвърдени изпитани средства	инактивирани чрез утвърдени изпитани химични или физични средства	инактивирани чрез утвърдени изпитани химични или физични средства
5. Проектира се такава изолация, че да	се намалява изпускането	се предотврати изпускането	се предотвратява изпускането
6. Затворените системи се разполагат в контролирана зона, като:	по избор	по избор	да, и целево изградени
а) се сложат знаци за биоопасност	по избор	да	да
б) достъпът се разрешава за определени подбрани лица	по избор	да	да, чрез въздушна камера
в) персоналът носи защитно облекло	да, работно облекло	да	пълна смяна
г) за персонала се осигуряват средства за обеззаразяване и измиване	да	да	да
д) персоналът взема душ, преди да напусне контролираната зона	не	по избор	да
е) отпадните води от мивки и душове се събират и инактивират преди изпускането им	не	по избор	да
ж) контролираната зона е подходящо вентилирана за намаляване на контаминирането на въздуха	по избор	по избор	да
з) контролираната зона се поддържа при налягане на въздуха, негативно спрямо атмосферното	не	по избор	да
и) въздухът, който се подава, и въздухът, който се отвежда от работното място, трябва да бъде	не	по избор	да

напълно филтриран			
к) контролираната зона се проектира така, че да не позволява разпространяването на цялото съдържание на затворената система	не	по избор	да
л) контролираната зона е в състояние да се запечатва, за да може да се извърши фумигация	не	по избор	да
м) отпадните води са обработени преди тяхното крайно изхвърляне	инактивирани чрез валидирани средства	инактивирани чрез валидирани химични или физични средства	инактивирани чрез валидирани химични или физични средства

Забележка. работа с биологични агенти от втора, трета и четвърта група, когато е подходящо, може да се избират или комбинират изискванията за защита от различните категории на основата на оценката на риска на всеки специфичен процес или част от процес.